

ISSN 1843-9845

nr. 9 - octombrie-noiembrie 2008

REVISTA AEPADO

www.aepado.ro

Asociația Europeană Pentru Apărarea Drepturilor Omului

Aspecte ale invatamantului din zonele defavorizate

ARDELEAN Alina - profesor

Liceul Pedagogic "C.D. Loga"
Caransebes

Studiile referitoare la problema *defavorizarii educationale* au in vedere criterii multiple de clasificare in scopul identificarii populatiilor aflate in situatii de inegalitate in fata instruirii. Intr-o abordare simplificatoare, utilizata in scop operational, este luat in considerare *criteriul geo-economic* (rezidenti in mediul rural, in localitati indepartate si izolate, cei cu conditii materiale precare etc.) si cel *socio-cultural* (grupuri cu nivel socio-cultural redus, minoritati etnice, imigranti, caste inferioare – in unele tari – grupuri religioase extrem de exclusiviste la comunicarea cu exteriorul, grupuri traditionaliste reticente la schimbare.

In multe din aceste tari invatamantul ramane insa foarte selectiv, profesorii identificand elevii care trebuie eliminati la fiecare stadiu important al sistemului educativ (procente foarte reduse dintre acestia ajung in invatamantul superior), in felul acesta *pastrandu-se* un echilibru relativ intre oferta redusa de educatie si cererea la fel de redusa.

Inegalitatile se accentueaza pe masura ce se avanseaza in piramida scolara si sunt considerabile la nivelul invatamantului superior. In aceeasi masura exista diferente serioase intre regiuni in privinta calificarii cadrelor didactice (care sunt mai bine pregatite profesional in orase si in jurul acestora si majoritatea necalificate in sate si zone subdezvoltate, atat la nivel primar cat si secundar) si ca o consecinta directa, o discrepanta puternica intre invatamantul practicat in capitala si cel din alte zone. De altfel, s-a constatat ca exista o corelatie semnificativa intre nivelul de urbanizare.

Principalii indicatori ai disparitatilor regionale in majoritatea acestor natiuni sunt:

- *indicele reprezentarii relative* (raportul intre ponderea populatiei scolare a regiunii si ponderea ei demografica) la nivelul invatamantului primar si secundar (mai dependent de gradul de urbanizare), inclusiv *rata scolarizarii fetelor* (care este insa in larga corelatie cu rata generala de scolarizare);
- *dinamica (intra)regionala de dezvoltare scolara* (diferita de la o zona la alta, in functie de *handicapul de plecare*);
- *randamentul scolar* masurat prin trei indicatori: promovarea, repetentia (masiva in primii ani de scoala), abandonul (care este cel mai adesea precoce si ireversibil);
- *raportul intre invatamantul public si privat;*
- *rata de trecere de la invatamantul primar la cel secundar;*
- *evolutia efectivelor de-a lungul anilor*

In tara noastra *problema zonelor defavorizate* este deosebit de actuala, iar abordarea lor geografica s-a facut doar accidental intr-o serie de lucrari monografice, lipsind aproape in totalitate analize concrete ale diferentierilor teritoriale aparute in urma restructurarii economice.

Scolile din zonele defavorizate sunt caracterizate de izolare, saracie si lipsa oportunitatilor de succes socio-profesional pentru absolventi. Lipsiti de motivatie, multi dintre elevii claselor gimnaziale renunta in primii ani de studiu, ramanand sa dea o mana de ajutor in gospodariile proprii sau, muncind ca zilieri la oameni mai avuti din sate.

Saracia comunitatilor din zonele defavorizate limiteaza posibilitatile parintilor de a oferi copiilor resursele necesare educatiei. Aceasta stare provoaca deseori, exploatarea copiilor prin munca de catre parinti. Lipsa interesului pentru scoala se explica prin presiunile de ordin economic, prin dezamagirile personale ale parintilor si prin lipsa de cultura a comunitatii care poate fi susceptibila fata de institutiile formale.

Aceste cauze ar putea fi eliminate:

- prin orientarea fondurilor disponibile spre scoli din asemenea zone,
- prin stabilirea unor legaturi cu centre de instruire existente,
- prin asigurarea unei infrastructuri care sa asigure transportul elevilor dar, si
- asigurarea hranei pentru elevi care au domiciliul la distante mari de scoala.

Cultura de origine a elevilor – cercetarile din domeniul educational au relevat faptul ca mediul socio-cultural de provenienta al elevilor este una dintre cele mai importante variabile in reusita sau esecul scolar si profesional al elevului. Este foarte importanta atitudinea familiei in raport cu scoala. Cunoasterea acestora atitudini si identificarea surselor de posibile tensiuni sau blocaje manifestate in raport cu cariera scolara a tinerilor constituie un factor important in prevenirea abandonurilor.

Climatul familial are un rol hotarator in cauzele de abandon scolar. Astfel, dezorganizarea vietii de familie, consecinta a divortului, climatul familial conflictual si imoral, excesiv de permisiv, divergenta metodelor educative si lipsa de

autoritate a parintilor, atitudinea rece, indiferenta sau dimpotriva, tiranica a acestora, iata alte cateva aspecte care conduc spre abandonul scolar.

Factor de natura sociala si economica – cum ar fi: crize politice, economice, sociale si morale, prabusirea sistemului de protectie sociala, confuzia sau absenta unor norme sau valori – iata alte cauze care conduc la dezorientarea elevilor, indepartarea lor de mediul educational si in final – abandon scolar.

Factorii de natura educationala – insubordonare fata de normele si regulile scolare, chiul, absenteism, repetentie, motivatii si interese slabe in raport cu scoala, greselile dascalilor (de atitudine si relationare, competenta profesionala, autoritate morala) – au si ei un rol important in aparitia fenomenului de abandon scolar.

Anturajul – de proasta calitate dezechilibreaza elevii cu un psihic labil datorat unor carente din copilarie – dorinta de a scapa de sub tutela educationala sau familiala, dorinta de a capata obiecte, haine sau mancare prin cai ocolite, necurate – iata alte cauze pentru care elevul abandoneaza scoala.

Un nivel decent de satisfacere a nevoilor – regimul ideal al bunastarii in viziunea romanilor

BELU Marina Loredana

Lector univ.dr.

Facultatea de Drept si Stiinte Administrative

Universitatea din Craiova

Daca in tarile dezvoltate economic saracia inseamna cel mai adesea, un venit instabil, nerealizare profesionala si neparticipare la viata sociala, in zonele nedezvoltate saracia este absoluta, adica nu pot fi satisfacute nici macar nevoile primare: hrana, sanatate, imbracaminte, locuinta, siguranta.

O data cu caderea regimului comunist, Romania a intrat intr-un proces de reforma economica si sociala ce a inclus o restructurare a tuturor domeniilor vietii sociale avand si consecinte nedorite: nasterea si amplificarea somajului si saracirea tot mai accentuata a populatiei.

Intelegand prin saracie o stare de lipsa permanenta a resurselor necesare asigurarii unui trai decent, subliniem ca, in Romania saracia este un fenomen extins la scara nationala cauzat in primul rind de degradarea economiei nationale in perioada denumita de „tranzitie”.

Din punct de vedere economic situatia din Romania se inscrie inca pe o curba descendenta, numeroase rapoarte economice inscriind Romania la mai multi indici economici, pe ultimele locuri, comparativ cu celelalte tari excomuniste. Autorul *Josefian von Stralen* spunea, parca privind spre Romania, ca „saracia este asociata de obicei cu schimbarea nivelului de trai din rau in foarte rau” (1)

Din pacate putem afirma ca, in momentul actual, un procent destul de insemnat din populatia Romaniei traieste in saracie si ca aceasta categorie de cetateni saraci, dezavantajati este marginalizata, adica este exclusa.

Ce este excluziunea?

In documentele Consiliului de Ministri al Comunitatii Europene a aparut pentru prima data - in anul 1975 - ideea de excluziune, considerandu-se ca persoanele sarace sunt excluse de la conditiile minime, acceptabile pentru tara in care traiesc.

In anul 1988, spre finalul celui de-al doilea *Program European Antisaracie*, a fost publicat de catre Comisia Europeana un document in care se vorbeste explicit despre „excluziunea sociala”, pentru ca un an mai tarziu (1989), Comisia Europeana sa publice *Carta Europeana a Drepturilor Fundamentale ale Muncitorilor* in care s-a facut si precizarea ca „in spiritul solidaritatii, este important sa fie combatuta excluziunea sociala”.

Prin cel de-al treilea *Program Antisaracie* (1990-1994) a capatat consacrare in documentele Uniunii Europene „excluziunea sociala”, devenit termen uzual, inlocuitor al termenului „saracie”. Asa se si explica opinia unor autori care, facand referire la excluziunea sociala o denumesc „noua saracie”.

Intr-adevar, excluziunea sociala este un concept cu o sfera mai cuprinzatoare, decat saracia, intrucat, in afara nevoilor financiare nesatisfacute (exprimate prin termenul saracie), include si imposibilitatea patrunderii in diferite relatii sau sisteme economice, sociale, culturale si politice.

La deficitul veniturilor si, implicit, consumului – specific saraciei – se adauga o limitare, o bariera in calea participarii la activitatile sociale, excluziunea sociala exprima nesansa de a beneficia de drepturi sociale, culturale, economice si politice. Iata de ce, o preocupare pentru combaterea excluziunii sociale este mai complexa si mai benefica pentru individ si comunitate decat o preocupare limitata la combaterea saraciei, aceasta (saracia) fiind „solutionata” temporar prin simpla

redistribuire (se ia de la unii si se da altora). Mai mult, in timp ce procesul de "saracire" are drept consecinta saracia, complexul de exclusiune sociala depaseste exclusiunea financiara si se opreste, ca efect, in deprimarea relativa.

Asa cum afirma Bergham (2), deprimarea relativa este un rezultat static al procesului complex de exclusiune si denota o disfuncție majora a sistemelor sociale, care ar trebui sa asigure realizarea deplina a drepturilor cetatenesti in societate.

Romania este in cautarea unor raspunsuri la criza sociala generata de costurile inevitabile ale tranzitiei, in contextul in care resursele proprii sunt limitate, iar resursele dinspre Banca Mondiala si Uniunea Europeana sunt totusi insuficiente.

In acest sens, consideram ca sunt de mare actualitate masurile care servesc adaptarii externe a sistemului de politici sociale prin care sa fie sprijinite si implinite prerogativele europenizarii si globalizarii (3).

Globalizarea politicilor sociale presupune trecerea problemelor, dar si a deciziilor, de la nivelul national la unul supranational, exprimandu-se prin limitarea influentei guvernelor nationale asupra politicilor sociale si extinderea influentei unor institutii supranationale, cum ar fi Uniunea Europeana, Organizatia Natiunilor Unite, Banca Mondiala, Fondul Monetar International, NATO etc. In acest fel, statele devin din promotori ai politicilor sociale subiecti ai politicilor sociale supranationale. In plus, exista tribunale regionale (Strasbourg), mondiale (Haga), precum si o legislatie internationala care prevaleaza celei nationale in anumite domenii.

Necesitatea unui sistem de protectie sociala a cetatenilor este evidenta si astfel de sisteme exista de aproximativ un secol in toate statele avansate. Sistemul de politici sociale este alcatuit din diverse beneficii si servicii sociale, care au rolul de a acoperi intreaga gama de nevoi de baza, de stricta necesitate, pentru toate segmentele sociale tinand seama de varsta si profil ocupational. Nu trebuie sa oitem ca integrarea civica presupune a fi un cetatean egal intr-un sistem democratic, integrarea sociala presupune acces la serviciile sociale furnizate de stat, iar integrarea economica inseamna a avea loc de munca, venit salarial.

Potrivit prevederilor art.22 din Declaratia *Universala a Drepturilor Omului*, orice persoana in calitatea sa de membra a societatii are dreptul la securitate sociala; ea este indreptatita ca prin efortul national si colaborarea internationala, tinandu-se seama de resursele fiecarei tari, sa obtina realizarea drepturilor economice, sociale si culturale, indispensabile pentru demnitatea sa si pentru libera dezvoltare a personalitatii sale.

Romania, ca tara fosta comunista, aspiranta la un destin capitalist, a reusit sa se integreze in structurile politice si militare occidentale, dar "inoata" inca in criza inceputa o data cu perioada de tranzitie si resimte acut problemele sociale majore si nevoia unui sistem institutionalizat de abordare a acestora.

Totusi, datoria externa a Romaniei acumulata in perioada de tranzitie se situeaza la un nivel acceptabil in comparatie cu alte state care candideaza la integrarea in Uniunea Europeana, ceea ce inlesneste atragerea de companii straine multinationale pe piata romana si implicit integrarea economiei romanesti in economia mondiala.

O economie romaneasca dezvoltata va inseamna resurse financiare, si iesirea unei majoritati a populatiei din starea de dificultati financiare, din starea de saracie.

In concluzie, speranta ca economia romaneasca poate deveni competitiva pe plan mondial, justifica speranta ca cetatenii romani vor trai la ei acasa intr-un stat al bunastarii bazat pe munca si participare sociala, intr-o "logica" a europenizarii si globalizarii.

Note de subsol:

(1) A. Neculau, G. Ferréol, "Aspecte psihosociale ale sărăciei", Editura Polirom, Iași, 1999, p.81

(2) Bergham, "Exclusiunea Socială în Europa: Contextul Politic și Cadrul Analitic", Ed. Graham Room, 1996, p.20

(3) M. Preda, "Politica socială românească între sărăcie și globalizare", Editura Polirom, Iași, 2002

SCRISOARE GENERATIEI URMATOARE

BREZOIU Gabriel Andrei

Clasa a XII-a

Colegiul National de Informatica Tudor Vianu", Bucuresti

Coordonator de proiect - AEPADO

<http://gabybrezoiu.blogspot.com/>

si

PALAS Alexandru

Clasa a XII-a

Colegiul National de Informatica

Tudor Vianu", Bucuresti

*(Lucrare participanta la competitia „50 de ani impreuna in diversitate”,
organizata de Comisia Europeana cu ocazia anului 2007 – Anul European al Egalitatii de Sanse)*

Copii fiind, am primit de la parinti epistola idealurilor umane necesare formarii ca om intregu si responsabil. La randul lor si ei au primit o scrisoare asemanatoare de la bunicii nostrii. Astfel, valori precum dragoste, solidaritate, pace, prosperitate si armonie devin deziderate sub pecetea timpului. Precum fiecare apa isi sapa valea in felul sau, tot asa trecerea vremii ne modeleaza telurile, aspiratiile si temerile. Desi acest sistem de valori este produsul spiritualitatii

romanesti, acum am constatat cu surprindere ca el se gaseste si la temelia Uniunii Europene, comunitate la care am aderat de curand in incercarea de a stabili un echilibru pozitia geografica central-europeana si istoria marcata de lumea orientala.

Daca prin formarea Uniunii s-a realizat profetia lui *Victor Hugo* facuta acum 150 de ani, problema majora de atunci, razboiul, a fost inlocuita de o stare de pace amenintata de pericolul globalizarii. In conditia in care globalizarea este un flagel cu raspandire mondiala care uniformizeaza locuri si spirite, ar trebui sa ne propunem unitatea economica intr-o diversitate a identitatilor. Pentru aceasta avem nevoie de o sinteza armonioasa a traditiilor si progresului. Drumul nu este usor, diversitatea mentalitatilor popoarelor trebuind compensata prin constientizarea complementaritatii ideilor si intelegerea traditiilor celorlalti, intelegere inlesnita de libera circulatie a cetatenilor.

Problema la o comunitate de o asemenea proportie este amplexarea pietei de idei. Oare vom reusi sa selectam calitatea? Exista o singura solutie optima sau solutia este o sinteza fericita a tuturor? Singura varianta valida ramane implicarea cetatenilor. Intentia de transparenta poate degenera intr-o informare agresiva data de volumul prea mare de date si de mediul de transmitere nepotrivit. O abordare culturala si artistica tinand seama de specificul national este mai placuta, deci adecvata. Propunerea de teme cu acordare de sprijin financiar din partea Uniunii i-ar incuraja pe cetatenii din statele in care educatia este centrata pe executie si nu pe creatie.

Prin aceasta implicare, UE se plaseaza pe scena marilor actori politico-economici intr-o ierarhie mondiala. Puterea economica a Europei se bazeaza pe cooperarea statelor membre si pe o politica comuna de resurse si tehnologii.

In urmatoorii 50 de ani, Uniunea Europeana va fi in mod sigur nevoita sa se confrunte si cu problema terorismului. Aceasta amenintare poate fi contracarata numai prin asumarea unor politici stabile si ferme de toti membrii sai., ca de exemplu aceea de mediator neutru. Se reuseste astfel, acordarea unui sprijin real statelor afectate de atacuri teroriste. Solutiile obtinute pe calea negocierilor se dovedesc mai durabile chiar daca deciziile se iau mai greu.

Se va atinge armonia diversitatii sau ne vom ghida dupa un „sablou european”? Ne indreptam spre o stare de prosperitate individualista sau vom reusi sa colaboram pentru mentinerea si continuarea progresului? Urmatorul pas este decisiv si va apartine voua, generatiei de maine ... Oricum, noi va lasam aceasta scrisoare pentru a o folosi ca metru al realizarii voastre.

Noi.

Cetateanul – persoana care se sustrage solidaritatii sociale?

CALAFATEANU Adina – Marina

Masterand London Metropolitan University

MA CESS – Master of Arts in Comparative European Social Studies

Maastricht, Olanda

Dezbaterea asupra problemei cetateniei, in spatiul romanesc nu se impune nici din cauza faptului ca ar fi un subiect la moda, nici din dezamagirea specialistilor ca exista un prea mare lips de interes pentru chestiunile publice. (1) Care ar fi, de fapt, profilul „cetateanului bun” si cum l-am putea regasi transpus la nivelul unei societati in care „nici oamenii obisnuiti, nici politicienii nu sunt capabili sa formuleze judecati pertinente cu privire la ce li se intampla in spatiul social, in calitatea lor de cetateni angajati”?(2) Criza cetateniei, din perspectiva dimensiunii sale sociale nu este oare rezultatul lipsei de coerenta a definitiei constitutionale a acestui concept?

Cetateanul este un subiect predilect al dezbaterilor publice. Chiar daca se afla in centrul discutiilor politicienilor sau apare ca target al campaniilor organizatiilor ne-guvernamentale, conceptul nu beneficiaza de suficient continut. Cetatenia detine un sens juridic, cetateanul nu este un subiect concret, dar si un subiect de drept, ce dispune de drepturi civile si politice. In acelasi timp, cetatenia implica si principiul legitimitatii politice, cetateanul fiind si detinatorul unei parti din suveranitatea politica (3). *T.H. Marshall* afirma existenta unei structuri tripartite a cetateniei: *civila* – consta in drepturile pentru asigurarea libertatii individuale, *politica* – consta in libertatea de a participa ca elector sau ca ales la exercitarea puterii politice prin intermediul parlamentului sau consiliilor administratiei locale si *sociala* – se refera la intreaga gama de drepturi, de la dreptul la o minima bunastare economica si securitate la dreptul de la beneficia in mod egal de patrimoniul social si de a trai o viata de fiinta civilizata, conform strandardelor predominante dintr-o societate. (4)

Aceasta ar fi, pe scurt, o teorie a cetateniei. Dar, in ce masura o putem regasi la nivelul acestui spatiu, in care confruntarea ideologica dintre „europenisti” si „autohtonisti” pare sa dea castig de cauza celor dintai, care cred ca cetatenii romani pot trai impreuna „tocmai pentru ca nu mai trebuie sa ii lege nimic, niciun fel de indatorire reciproca, nicio forma de echitate, de solidaritate ori de responsabilitate mutuala?” (5)

Dar cetateanul apare ca „obiect politic nedefinit”. *Cristian Preda* procedează la o analiză pertinentă a „personajelor” Constituției din 1991 „cetățenii și persoanele”, care apar în decoruri care se schimbă „stat”, „popor”, „țară”, „public”, „societate”. Simpla analiză a textului Constituției demonstrează că statul român capătă dimensiunile unui *stat total*, pentru că nimic nu scapă statului. De cele mai multe ori termenul de cetatean este folosit pentru a descrie situații onorabile, în timp ce termenul de persoană încadrează situațiile de încălcare a legii. (6) Este greu astfel de conturat profilul personajului „cetatean” în textul Constituției din 1991.

Până la urmă, cine sunt „actorii principali” ai textului constituțional: cetățenii, persoanele sau poporul român? *Daniel Barbu* identifică trei categorii de subiecți politici: *poporul român* (unitar, suveran și purtător al unei identități culturale, lingvistice și religioase), *cetățenii români* (care beneficiază de drepturi și libertăți și au obligații prevăzute de lege) și *persoane aparținând minorităților naționale* (purtătoare ale unor identități specifice). (7) Dintre cele două sensuri ale noțiunii de popor: ca societate a cetățenilor, ce beneficiază de drepturi și libertăți și ca o comunitate oarecum mistică, departe de viziunea modernității, cu un profund caracter traditionalist (8), deși se vrea folosirea primei interpretări, se pare că mai degrabă am putea afirma că a doua și-ar regăsi locul în textul Constituției. De ce se insistă atât de tare asupra noțiunii de popor, când cetateanul ar trebui să dețină rolul principal? „*România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi*” (9), iar statul apare ca garant al drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale. Permanentă jonglarea neatență cu acești termeni stărnește confuzii. Corpul cetățenesc, conform textului constituțional ar avea o origine duală: „*poporul român, cu identitate etnică unitară și persoanele cu identitate etnică minoritară.*” (10)

Astfel, naționalitatea pare a avea doar o sursă etnică, nu și una civică. Lipsa cetățeniei active este o temă recurentă în discursul public. Dar înainte de a participa, trebuie să știm la ce participăm. Democratia modernă este strâns legată de națiune, dar nu în sensul națiunii etnice. Democratia creează națiunea și națiunea creează democrația. De fapt, naționalismul ar trebui să se prezinte ca teorie a legitimității politice, care cere ca granițele etnice să nu le taie, de-a curmezișul pe cele politice, ci trebuie să găsească resursele adecvate prin care să reușească să mențină legătura permanentă între deținătorii puterii și corpul cetățenesc. (11) În cadrul democrației reprezentative, în momentul votului membrii corpului cetățenesc se reunesc și creează o națiune politică vizibilă în Parlament. Drepturile sunt cele care îi fac pe cetățeni asemanători. Dar, se presupune că Parlamentul nu trebuie să respecte întocmai structura populației, pentru că, teoretic, ar trebui să extragă cele mai bune resurse, de aici, *Marx* definea națiunea ca spațiu al capitalismului și al inegalității. Simplu spus, națiunea este un spațiu omogen, din punct de vedere juridic, lingvistic și infrastructural.

Democrația modernă a secolului XX se întemeiază pe definiția originară a regimului reprezentativ: egalitatea în drepturi, dar și în termeni de diferențe sociale. Trebuie luate în seamă mecanismele de creare a solidarității sociale, mecanismele care ne țin împreună (asigurări sociale, medicale, contribuțiile la fondul de pensii, educația). (12) Din nou, putem formula o critică la adresa lipsei de substanță a conceptului de cetățenie. Dar problema solidarității cetățenești este simplu rezolvată de textul constituțional: interesul național trebuie să aibă primat, deci solidaritatea națională este cea care trebuie să îi lege pe cetățeni. Atunci, unde mai este solidaritatea umană? „*Solidaritatea umană este costisitoare și îți cere să investești timp în folosul celor din jur. Ea presupune reflecție, responsabilitate, acțiune greutăți, devotament, sacrificiu. Solidaritatea națională nu solicită decât energie vocală și refuzul patimilor de a te pune în locul celuilalt.*” (13)

Consacrarea solidarității umane ar trebui să activeze cetățenia socială. În sens antic, a fi cetatean presupunea participarea directă sau indirectă la guvernarea cetății. (14) Analizând teoria lui *Marshall* putem afirma că, deși cu unele deficite, dimensiunile civilă și politică își găsesc consacrarea în textul Constituției. Problema se regăsește la nivelul dimensiunii sociale. În principiu, atunci când dorim să ne solidarizăm, ne afirmăm preferința pentru națiunea etnică și chiar textul constituției ne permite să facem acest lucru. Dar cetățenia socială, schitată ca posibilitate de a ne autoorganiza și de a da greutate, în mod cotidian, deciziilor colective, în propriul mediu social și economic ne obligă la un minim de proiect colectiv. (15) A fi un bun cetatean, din această perspectivă, nu implică doar existența unor legături verticale – cu corpul politic – legătura manifestată mai ales în momentul exercitării votului, dar și intensificarea legăturilor orizontale – este nevoie de solidaritatea umană pentru bunul mers al acestor proiecte colective și pentru asigurarea coeziunii sociale. (16)

Michael Walzer susținea o dimensiune plurală a conceptului de cetățenie: individul are o apartenență multiplă, dar cea mai cuprinzătoare este cea de membru al corpului cetățenesc. (17) Dar în România, faptul că cetățenia este definită etnic și absența resurselor pentru o dimensiune socială a acestui concept ne determină să credem că acestea ar putea fi și cauze ale pierderii interesului pentru problemele publice. Cetateanul activ este cel pentru care interesul național primează, în raport cu interesul individual. Bunul cetatean ar trebui să fie conștient de importanța prezentei sale în spațiul public. În momentul în care se constată că țelul principal al individului este interesul familiei sale, apare o mare problemă: cetateanul și-a pierdut din competență și este imposibil să rămână un cetatean încrezător în sine, un participant activ. (18)

Sondajele de opinie au demonstrat că pentru cetățenii români cele mai importante probleme sunt cele familiale, apoi cele de la locul de muncă, iar problemele sociale și politice sunt chestiuni de larg interes doar pentru un segment redus al populației. (19) Astfel, conform definiției anterioare, cetateanul român nu este un cetatean activ, deci nu este un cetatean bun. Dar cetateanului român i se permite să își păstreze vocația invizibilității sale sociale și are „*dreptul de a dispărea din*

orizontul public pentru a se retrage într-un teren de autonomie personală, ale cărui reguli exclusive le scrie, în principiu singur, doar pentru sine și pentru cei apropiați.” (20)

Unde l-am putea localiza pe cetățeanul roman, în schema lui Michael Walzer? Este cetățeanul stăpânit, ale cărui obligații depind de modurile în care el alege și reușește să se implice în comunitatea extinsă, este cetățeanul alienat, care primește protecția pe care statul i-o oferă, alegând să nu participe în viața politică, ci îl interesează să trăiască în pace sub această jurisdicție sau cetățeanul plural, ce primește protecție și se angrenează în jocul de a guverna și de a fi guvernat, aparținând mai multor grupuri, dar cel mai cuprinzător fiind statul? (21). L-am putea localiza în oricare dintre categorii: deși, constituțional, îi sunt oferite anumite drepturi, definirea în termeni etnici a cetățeniei, îi poate conferi statutul cetățeanului stăpânit; este alienat pentru că slabă participare politică dovedește faptul că cetățeanul se vrea uneori doar beneficiar la jurisdicției, iar Constituția îi permite să ramână așa și poate avea o implicare plurală, dar lipsa de implicare în problemele publice dovedește faptul că această pluralitate îi epuizează din resursele pe care le-ar putea alocă interesului național.

Problema cetățeniei va continua să suscite numeroase controverse. Până la urmă, nici nu stim, până la urmă dacă persoanei sau cetățeanului – definit în termeni etnici i se poate reproșa lipsa participare la viața publică. Latura activă a cetățeniei nu se va putea însă activa fără conturarea constituțională a unui cadru al solidarității, care să îi determine pe indivizi să renunțe la această dimensiune - cetățenia „alienată” și să devină cetățeni veritabili, pentru care cetățenia plurală este doar un mecanism intermediar, pentru că își vor consacra acest statut numai la nivelul cel mai cuprinzător – cel al Statului.

Bibliografie:

1. Dorel ABRAHAM, Marinela Ganju - *Percepția schimbării sociale în perioada de tranziție reflectată în sondajele de opinie*, în *Sociologie Românească*, nr. 1/1994
2. Gabriel ALMOND, Sidney VERBA – *Cultura civică*, Ed. Du Style, București, 1996
3. Daniel BARBU – *Politica pentru barbari*, Ed. Nemira, București, 2005
4. IDEM - *Republica absentă*, Ed. Nemira, București, 2004
5. Jean BAUDOUIN – *Introducere în sociologia politică*, Ed. Amarcord, Timișoara, 1999
6. Dominique CHAHNOLLAUD - *Dicționar al vieții politice și sociale*, Ed. All, București, 1999
7. Ralf DAHENDORF - *După 1989*, Ed. Humanitas, București, 2001
8. Pierre MANENT - *O filosofie politică pentru cetățean*, Ed. Humanitas, București, 2003
9. MO din 31 octombrie 2003, Constituția României revizuită și republicată, Art. 4, alin. 2
10. Cristian PREDA - *Modernitatea politică și romanismul*, Ed. Nemira, București, 1999
11. Marian PREDA - *Politica socială românească între sărăcie și globalizare*, Ed. Polirom, Iași, 2002
12. Dominique SCHNAPPER, Christian BACHELIER - *Ce este cetățenia?*, Ed. Polirom, Iași, 2001
13. Michael WALZER - *Essays on Disobedience, War and Citizenship*, Harvard University Press, London, 1994

Note de subsol:

- (1) Jean BAUDOUIN – *Introducere în sociologia politică*, Ed. Amarcord, Timișoara, 1999, p.138
- (2) Daniel BARBU – *Politica pentru barbari*, Ed. Nemira, București, 2005, p. 15
- (3) Dominique SCHNAPPER, Christian BACHELIER, *Ce este cetățenia?*, Ed. Polirom, Iași, 2001, p. 6
- (4) Marian PREDA, *Politica socială românească între sărăcie și globalizare*, Ed. Polirom, Iași, pp. 53 – 58
- (5) Daniel BARBU, *Op. Cit.*, p.17
- (6) Cristian PREDA, *Modernitatea politică și romanismul*, Ed. Nemira, București, 1999, pp. 176 – 200
- (7) Daniel BARBU, *Republica absentă*, Ed. Nemira, București, 2004, pp. 163 – 165
- (8) Ralf DAHENDORF, *După 1989*, Ed. Humanitas, București, 2001, p. 16
- (9) MO din 31 octombrie 2003, *Constituția României revizuită și republicată*, Art. 4, alin. 2
- (10) Daniel BARBU, *Op. Cit.*, p. 165
- (11) Pierre MANENT, *O filosofie politică pentru cetățean*, Ed. Humanitas, București, 2003, pp.89-97
- (12) Marian PREDA, *Op. Cit.*, p. 61
- (13) Daniel BARBU, *Op. Cit.*, p. 165
- (14) Dominique SCHNAPPER, Christian BACHELIER, *Op. Cit.*, p. 6
- (15) Dominique CHAHNOLLAUD, *Dicționar al vieții politice și sociale*, Ed. All, București, 1999, p. 19
- (16) Michael WALZER, *Essays on Disobedience, War and Citizenship*, Harvard University Press, London, 1994, pp.205-209
- (17) *Ibid*, p. 212
- (18) Gabriel ALMOND, Sidney VERBA – *Cultura civică*, Ed. Du Style, București, 1996, p.142
- (19) Dorel ABRAHAM, Marinela Gânju, *Percepția schimbării sociale în perioada de tranziție reflectată în sondajele de opinie*, în *Sociologie Românească*, nr. 1/1994, pp.70-89
- (20) Daniel BARBU, *Republica absentă*, Ed. Nemira, București, 2004, p. 117
- (21) Michael WALZER – *Op. Cit.*, p. 226 – 228

Impactul integrării europene asupra calitatii mediului in Romania -partea a II-a -

(partea I a fost publicata in nr. 8 al Revistei AEPADO)

MAZILU Mirela - conf. univ. dr.

Universitatea din Craiova
Centrul Universitar Drobeta Turnu Severin

b. O alta problema care se pune este aceea a necesitatii internalizarii costurilor provocate mediului de catre agentii economici care tind sa utilizeze factorii de mediu ca pe niste bunuri libere, iar costurile repararii daunelor sa le arunce asupra societatii, asupra unei parti a ei sau asupra altor agenti. Datorita acestei tendinte, deteriorarea mediului incepe sa se desfasoare cu o energie tot mai ingrijoratoare. Pentru a pune capat unei asemenea situatii, agentii economici - ca si indivizii - trebuie obligati de autoritati sa suporte ei insisi pagubele ecologice pe care le produc, adica sa transforme costurile ecologice pe care ei le vor externe, in costuri interne ale propriei activitati. Cadrul legal al unei internalizari este deci obligatoriu. El trebuie sa stabileasca limitele si conditiile in care elementele nocive ale productiei etc. pot fi evacuate in mediul natural sau amenzi progresive pentru asemenea evacuari ori anumite taxe ce urmeaza a fi platite in concordanta cu dimensiunile si caracterul respectivelor evacuari nedorite s.a.m.d. Internalizarea costurilor are drept efect o incitare la reducerea rationala a consumului total de munca pe unitate de produs si, odata cu aceasta, ofera imboldul economic necesar in vederea asigurarii protectiei mediului.

c. O problema deosebit de importanta este aceea daca munca de prevenire a poluarii si degradarii mediului, de refacere a calitatii acestuia este doar consumatoare de produs intern net sau este si creatoare de valoare, de produs intern net. Este drept ca autorii teoriei "dilema economica a poluarii" sustin ca protectia mediului nu ar face decat sa consume PIB si prin aceasta sa blocheze cresterea economica intrucat dupa ei, nu ar fi posibila fara poluare. Adevarul este insa ca:

- activitatea de protejare a mediului influenteaza pozitiv asupra sporirii veniturii nationale intrucat, actionand favorabil asupra sanatatii fizice si psihice a membrilor societatii, contribuie la cresterea capacitatii lor de munca;
- ea influenteaza, de asemenea, asupra cresterii productivitatii muncii sociale si contribuie la mentinerea acesteia la un nivel ridicat intrucat elimina sau reduce perioadele de boala care, in conditiile poluarii sau deteriorarii mediului natural, devin dese si nu o data prelungite;
- influentand in bine sanatatea omului, ii prelungeste durata vietii, fara a mai vorbi de faptul ca reduce numarul cazurilor de pensionare prematura pentru motive de boala si ii ofera astfel posibilitatea sa desfasoare o activitate creatoare un timp mai indelungat, fara a mai aminti de faptul ca insasi viata omului devine mai frumoasa si mai plina de satisfactii;
- actiunea de protejare a mediului natural si de asigurare a unei calitati corespunzatoare a lui este in acelasi timp o actiune de protejare a resurselor deoarece, pe de o parte, ea conserva mediul natural necesar unei existente umane si productiei, iar pe de alta parte, conduce la economii de resurse inlaturand risipa, utilizandu-le mai complex sau recicland deseuri si efluentii care altfel ar fi ajuns in mod daunator in mediu. Nu o data, activitatea de protejare a mediului ridica nivelul calitatii acestuia.
- dar nu numai atat: prevenirea degradarii mediului este mai putin costisitoare decat cea de reparare a daunelor. Ca intotdeauna, profilaxia este, si aici, mai ieftina decat terapia. Drept urmare, munca de protejare a mediului este o munca productiva, care, mentine sau ii reda valoarea ori creeaza valoare noua si produs intern net iar nu doar consumatoare.
- Caracterul productiv, de mentinere sau restaurare a valorii mediului, de creare a unei valori noi si astfel de produs intern net pe care il are activitatea de protectie a mediului, constituie un element dintre cele mai importante ce trebuie luate in considerare in orice program de activitate economica.

La aceasta se adauga inca faptul ca, internalizand pe o cale sau alta cheltuielile necesare pentru protectia mediului, se cunosc mai bine costurile totale ale fiecarei productii, iar recuperarea costurilor prin preturi pune problema minimizarii lor si a maximizarii rezultatelor utile pe fiecare unitate de cheltuiala in vederea protectiei mediului. La randul ei, problema maximizarii rezultatelor utile ale cheltuielilor de protectie a mediului ridica, inevitabil, cu deosebita forta, pe aceea ca progresul tehnic trebuie sa fie in acelasi timp si progres economic si progres ecologic.

Caracterul productiv, de mentinere sau restituire a valorii mediului, ca si de creare a unor valori noi si, astfel, de produs intern net, pe care il are activitatea mediului, constituie un element dintre cele mai importante ce trebuie luate in considerare in orice program de dezvoltare economica. Ca urmare a celor aratate, apare necesar ca desfasurarea productiei sa aiba loc in asa fel incat materia sa fie utilizata, daca este posibil, pana cand se epuizeaza caile de introducere, in circuitul economic - cu respectarea regulilor ecologice - a oricarui deseu sau reziduu, restul final urmand - daca nu poate fi evitat - sa fie redus la minimum.

Iar toate acestea privesc nu numai industria, ci si agricultura, transportul, turismul.

Potrivit parerii unor ecologi, imperativul mediului necesita oprirea cresterii economice ca o chestiune a supravietuirii. Dupa parerea multor economisti inasa, imperativul socio-economic, dimpotriva solicita continuarea cresterii ca o problema a supravietuirii sociale. Insa si unii si altii pun aceste probleme sub forma unor conditii necesare, inasa nu si suficiente, primii referindu-se la cerinta protejarii si restaurarii ecosistemelor, iar ceilalti la cerinta progresului social si a asigurarii stabilitatii economice.

Evolutia vietii economico-sociale nu poate fi interpretata in termeni fizici, cantitativi sau doar in termenii unor relatii liniare, univoce, deterministe.

Asupra acestei relatii si concluzii simplificate se pot face urmatoarele observatii:

- cresterea economica exprimata prin evolutia PNB nu este scopul final, ci doar un mijloc, un instrument, scopul final al productiei sociale si in general al intregii activitati social-economice fiind cresterea nivelului de trai.
- cresterea economica, exprimata prin indicatori sintetici ca PNP etc. constituie o sursa substantiala a cresterii bunastarii individuale si sociale a populatiei, cu toata cresterea de cheltuieli pentru conservarea mediului. Potrivit estimarilor, cheltuielile totale, publice si private prevazute pentru apararea mediului in produsul national brut pentru unele tari cu economie dezvoltata, se ridica pana la 2,5% si chiar mai mult. In SUA cheltuielile pentru protectia mediului se ridicau la 2% din PNP (105 mld. dolari), iar la Londra reducerea substantiala a fumului din aer la 0,15 lire sterline pe an pe fiecare locuitor al orasului. Aceste cheltuieli, in crestere, incorporate in venitul national sub diferite forme contribuie intr-o anumita masura la umflarea acestui indicator cu o cota parte care nu se regaseste in produse si servicii destinate consumului neproductiv si deci ele diminueaza bunastarea populatiei.
Dar chiar si in aceste conditii, cresterea economica inca ofera posibilitati mari de sporire a nivelului de trai al populatiei, in special in tarile in curs de dezvoltare. In acest context, corect ar fi ca problema sa fie pusa in termenii rationamentului marginal de eficienta, compararea cresterii beneficului cu cresterea costului. Este vorba de o balanta intre natura si om, intre mediu si cresterea economica intre tehnologie si ecologie.
Solutia concreta este deci de a accepta cresterea care da suplimente de beneficii nete pentru om si societate, pana cand diferenta dintre beneficiul cresterii economice si costul reducerii poluarii, inclusiv protectia mediului, devine zero, deci pana cand cheltuielile pentru protectia mediului nu mai aduc nici un supliment aditional de bunuri pentru ridicarea calitatii vietii. Prin urmare problema este nu de a maximiza protectia mediului si cresterea economica. Insa la o diferenta nula intre beneficii si costuri s-ar ajunge intr-un viitor previzibil doar in cazul cand tehnologiile industriale ar ramane aceleasi sau s-ar dezvolta mai lent decat ritmul de deteriorare al mediului.
- Formularea propunerii de incetare a cresterii economice, mai ales la nivel planetar sau regional, nu poate avea nici o consistenta atata timp cat pe intinse regiuni ale globului si pe tari exista o discrepanta in ce priveste nivelul de dezvoltare economica, tehnologica si stiintifica si intensitatea legaturii functionale dintre solicitarea ecologica si cresterea economica.
- Problema esentiala este nu de a frana cresterea economica, mai ales in tarile in curs de dezvoltare, ci de a cauta si aplica instrumente economice si politice eficiente pentru a pune de acord cerintele obiective ale cresterii economice cu cele ale protectiei mediului prin gospodarirea si alocarea rationala a resurselor si imbunatatirea conditiilor de mediu, modalitatile de actionare fiind urmatoarele: celor ce consuma resursele, ca si celor ce polueaza factorii de mediu si afecteaza sanatatea omului sa li se impuna restrictii economice prin preturi mai ridicate, prin taxe progresive pentru ca polueaza mediul natural si social, precum si prin altfel de instrumente.

In legatura cu aceasta problema, economistului ii revin cel putin urmatoarele obligatii: in primul rand sa explice geneza opozitiei dintre optimul nivelului de dezvoltare macroeconomica si starea de conservare a resurselor naturale, in care problema mediului ocupa un loc important. In al doilea rand economistul este chemat sa calculeze pagubele pe care

le aduc atât poluarea, cât și folosirea unor rate înalte de consum al resurselor și pe ceașta bază, să stabilească un sistem de prețuri și de taxe suficient de eficiente, alături de unele măsuri prohibitive, un sistem instituțional și de control corespunzător.

Note de subsol:

(1) *Hrana pentru șase miliarde* - Conferința a Clubului de la Roma, septembrie 1983, Editura Politică, București, 1986

Bibliografie

1. L. Brown, 2003, *Eco-Economie*, Editura Tehnică, București.
2. C. Bulugiu, A.F. Stancioiu, 1997, *Considerații privind administrarea ecologică a zonei Portile de Fier*, Analele Universității Craiova, Seria Colegiu, 1997.
3. Mirela Mitroi, 2002, *Protecția mediului înconjurător*, Editura Universitară, Craiova, 2002.
4. Mirela Mazilu, 2004, *Ecoturism și amenajări turistice*, Editura Scrisul Românesc, Craiova.
5. Mirela Mazilu, 2004, *Ecologie și protecția mediului înconjurător*, Editura Mirton, Timișoara.
6. Mirela Mazilu, 2005, *Administrarea ecologică a Dunării*, articol prezentat la Simpozionul internațional „Dunărea leagăn de istorie și civilizație”, organizat de CCD Mehedinți.

Consilierea și orientarea carierei la adolescenți -partea a II-a - (partea I a fost publicată în nr. 8 al Revistei AEPADO)

MURARIU Cristina

Consilier școlar
Liceul Pedagogic „C.D. LOGA”, Caransebeș

Jains și **Mann** propun un model al consilierii și orientării în vederea alegerii profesionale care să urmeze următoarea secvență:

- inventarierea posibilităților alternative ale opțiunilor clientului,
- identificarea obiectivelor personale de atins;
- autoevaluare personală, inventarierea sinelui, a aptitudinilor și achizițiilor în planul educației și formării profesionale;
- evaluare riscurilor
- căutarea de informații suplimentare care să faciliteze opțiunea, cu asumarea de riscuri sau compromisuri minime;
- reanalizarea consecințelor opțiunii și eliminarea acelor cai profesionale indesezirabile sau de neatins;
- luarea deciziei și punerea în practică a alegerii făcute.

Modelul consilierii propus de **Lynda** și **Barbara Graham** are în vedere:

- clarificarea, evaluare inițială a clientului;
- explorarea (explorarea posibilităților de realizare, încurajarea clientului de a participa/coopera la rezolvarea propriei situații);
- evaluarea (abordarea lipsurilor personale, autoevaluarea calităților, stabilirea priorităților, încurajarea gândirii pozitive);
- elaborarea unui plan de acțiune.

Modelul **Egan** este unul dintre cele mai cunoscute specialiștilor consilierii și orientării. Acesta are următoarele etape:

1. Abordarea și definirea problemei: centrarea, interesul orientat către client; ascultarea activă; confirmarea înțelegerii problemelor clientului; realizarea de clarificări, lamuriri și concretizări ale situațiilor; atitudine cooperantă și echilibrată față de client.

2. Formularea obiectivelor: precizarea datelor problemei; schimbul de informații; emiterea de alternative, soluții; apelarea la situații concrete, exemple, experiențe personale; sprijinirea clientului în atingerea scopurilor propuse.

3. Planificarea acțiunii: identificarea opțiunilor personale; evaluarea aptitudinilor, deprinderilor, abilităților, atitudinilor, intereselor și valorilor; sprijinirea clientului în conturarea unui plan de acțiune; acordarea de sprijin în punerea în practică a planului de acțiune.

Exista si alte modalitati de consiliere si orientare adecvate contextelor speciale si unor beneficiari cu probleme relativ atipice. Acestea sunt:

Consilierea comportamentala: se bazeaza pe abordarea de tip behaviorist. Indivizii invata si dezvoltă comportamente care le pot servi in cariera; prin constientizarea acestora se poate ameliora profilul comportamental favorabil abordarii unei anumite cariere.

Consilierea centrata pe client: este un rezultat a dezvoltarilor de tip umanist in psihologie (Rogers). Initial, autorul si-a denumit tehnica drept „consiliere nondirectiva”, dar ulterior a redenumit-o „consilierea sau terapia centrata pe client”. In acest tip de consiliere, specialistul il sprijina accepta si incurajeaza pe client sa se inteleaga, sa devina constient de consecintele actelor si deciziilor sale si, in final sa ia hotarari singur cu privire la cariera.

Consilierea bazata pe o terapie rationala: urmareste (re)ancorarea in realitate a individului, intelegerea evenimentelor sociale, culturale si economice care se petrec in jurul sau, asumarea responsabilitatii, cresterea increderii in sine.

Consilierea in cadrul terapiilor in grup: presupune un proces de „invatare” din istoria dificultatilor si reusitelor „celuilalt” si adoptarea unei conduite proprii rationale si avizate.

Consilierea de tip psihoterapeutic: inseamna o relatie de tip „fata in fata”, cu realizarea unei evaluari a persoanei, a analizei contextului existentei sale si gasirea alternativelor si comportamentelor acceptabile.

Consilierea bazata pe utilizarea evaluarilor interpersonale (destinata evidentierii relatiilor intrepersonale – metoda Zapan) **si aplicarii tehnicilor sociometrice:** presupune folosirea metodelor respective pentru a obtine date in vederea conturarii mai exacte a unui sfat cu privire la cariera, realist si argumentat de realitatile grupale.

Consilierea liberala: presupune ca beneficiarul ajunge singur sau cu foarte putin sprijin la identificarea si intelegerea preferintelor, capacitatilor si obiectivelor sale, si, astfel, isi alege cariera. In fapt, chiar atunci cand tace sau intervine foarte putin, consilierul este, intr-o anumita masura, directiv sau corectiv.

Kidd (1996) propune un model flexibil al procesului de consiliere in cariera care presupune parcurgerea mai multor stadii in cadrul evolutiei relatiei dintre consilier si subiect.

Primul stadiu presupune stabilirea unei "alianțe" de lucru intre cele doua parti implicate. Chiar de la inceputul procesului de consiliere subiectul trebuie motivat sa adopte o atitudine participativa, de colaborare activa cu consilierul. Subiectul trebuie ajutat sa-si reprezinte procesul de consiliere cat mai realist, fara a considera consilierul un expert, ci mai degraba ca pe un facilitator in identificarea traseului educational si profesional cel mai potrivit. In aceasta faza consilierul identifica trebuintele de consiliere ale subiectului analizand nivelul educational si profesional deja atins (cunostinte si deprinderi deja dobandite, experienta acumulata, puncte tari si puncte slabe) si masura in care subiectul si-a formulat optiunile si a luat unele decizii profesionale. De comun acord cu subiectul, se stabilesc obiectivele, care trebuie sa fie cat mai clare si tangibile, se precizeaza etapele ce trebuie parcurse si sarcinile ce revin fiecăreia dintre partile implicate, precum si rezultatele asteptate.

Al doilea stadiu implica evaluarea unor atribute personale relevante pentru cariera si familiarizarea subiectului cu unele modalitati eficiente de autoexplorare a potentialului de dezvoltare profesionala. In cadrul acestei etape, consilierul face apel la o serie de instrumente stiintifice de evaluare, de la interviuri structurate la teste psihometrice. Se evalueaza interesele profesionale, aptitudinile si trasaturile de personalitate, aspiratiile si valorile personale si se discuta asupra importantei acestor factori in alegerea traseului educational si profesional.

A treia etapa in procesul de consiliere privind cariera consta in explorarea unor noi perspective asupra problemelor identificate. In cadrul acestei etape rolul consilierului este acela de a-l ajuta pe subiect sa realizeze o evaluare realista a aspiratiilor sale si examinarea discrepantei dintre convingerile si actiunile sale.

Ultima etapa consta in stabilirea unei strategii de lucru si a planului de implementare a acesteia. Se stabilesc scopurile ce trebuie atinse, care trebuie sa se caracterizeze prin claritate, specificitate, realism si masurabilitate, ca si pasii ce trebuie urmati pentru implementarea planului. Este important ca subiectul sa aiba capacitatea de a actiona pe cont propriu pentru un management eficient al carierei sale.

Etapele identificate de Kidd (1996) se pot subsuma celor trei etape descrise de **Costin (1998)** pentru un proces de consiliere pentru cariera si anume: etapa exploratorie, etapa decizionala si etapa actionala.

Etapa exploratorie consta in identificarea trebuintelor subiectului, a obiectivului urmarit, precum si a stadiului in care se afla in realizarea traseului educational sau profesional. Aceasta etapa presupune si evaluarea capacitatilor personale ale individului prin explorarea aptitudinilor, intereselor si aspiratiilor sale profesionale.

A doua etapa are in vedere generarea de alternative de solutionare a problemelor cu care se confrunta subiectul. Etapa decizionala presupune atat evaluarea costurilor si beneficiilor fiecăreia alternative identificate, cat si a impactului acestora asupra modului de viata al individului. Decizia apartine subiectului, rolul consilierului fiind acela de a spori eficienta persoanei in alegerea optiunii.

Etapa actionala consta in stabilirea unei strategii de actiune, conforma cu decizia luata, care sa-i permita subiectului atingerea obiectivelor propuse. Se analizeaza periodic progresele inregistrate in implementarea planului de actiune luandu-se in considerare constrangerile personale si conjuncturale. Aceasta etapa asigura viabilitate deciziei luate si in acelasi timp se constituie intr-o masura a profesionalismului consilierului.

Alegerea carierei – etape si mecanisme ale deciziei

Orice act de consiliere presupune existenta unui model de interactiune cu clientul si parcurgerea anumitor etape, precum:

1. etapa de contact preliminar, a dezvoltarii unei relatii empatice cu clientul, a ascultarii si evaluarii preliminare, precizarii cadrului;
2. etapa de explorare are ca intentie precizarea scopurilor si limitelor consilierii, identificarea aspiratiilor si obiectivelor clientului;
3. etapa de evaluare si rezolvare a problemelor prioritare, depasirea unor dificultati, aprecierea „resurselor” clientului pentru munca;
4. etapa de identificare a corespondentei rezultatelor evaluarii cu aspiratiile profesionale ale clientului si cu cerintele profesiei;
5. etapa planificarii actiunilor orientate spre dezvoltarea carierei prin identificarea pasilor necesari, a riscurilor, solutiilor, metodelor de actiune;
6. etapa urmariri realizarii planului (in caz de nepotrivire: pregatire suplimentara, schimbare optiunii profesionale, gasirea de alternative, indepartarea obstacolelor, conturarea unui plan de actiune pentru punerea in practica a noilor obiective.

Gysberes (1992) propune doua etape de baza in derularea procesului de consilierea a carierei:

Identificarea scopurilor clientului clarificarea problemelor:

- identificarea initiala a problemelor si scopurilor clientului;
- ascultarea parerilor, gandurilor, sentimentelor si rationamentelor clientului;
- stabilirea naturii relatii consilier-client si precizarea responsabilitatilor partilor;
- culegerea de informatii despre client;
- intelegerea comportamentului de ansamblu al clientului, a modului sau de a fi, a valorilor, telurilor, atitudinilor, limbajului, barierelor, constrangerilor, dificultatilor si stilului sau decizional.

Rezolvarea problemelor si atingerea obiectivelor fixate de client:

- asistarea clientului in indeplinirea telurilor sale cu luare in considerare a tuturor datelor obtinute despre acesta;
- dezvoltarea unui plan realist de actiune pentru dezvoltarea carierei;
- evaluarea rezultatelor si incheierea relatii cu clientul, daca scopurile acestuia au fost atinse, problemele sale rezolvate.

Modelele teoretice ale procesului conturarii deciziei cu privire la profesie disting diferite faze:

- de pregatire si realizare (modelul **Tiedeman**, 1963);
- succesiuni decizionale de natura investigatorie si finala (modelul **Gelan**, 1962);
- factorii externi declansatori ai deciziei (modelul **Hilton**, 1973).

Printre obiectivele consilierii, luarea deciziei este de o importanta speciala. Un sprijin si o strategie aparte trebuie puse in lucru atunci cand elevii au dificultati in alegerea unei cariere sau punerea in aplicare a unui plan personal de viata. O asemenea strategie presupune:

- asigurarea ca este necesara o decizie;
- explicarea procesului luarii deciziei;
- clarificarea valorilor si motivatiilor relevante pentru a sustine o decizie;
- elaborarea unor alternative de alegere;
- evidentierea implicatiilor alegerii unei anumite alternative
- luarea deciziei si formularea unui plan de actiune care sa asigure indeplinirea acesteia.

In acest sens elevului va trebui sa ii:

- aratam cum se poate informa si unde sa caute informatii (dar cautarea efectiva el o realizeaza);
- exemplificam care sunt punctele tari si slabe ale cuiva (dar identificare acestora la propria-i persoana el o face);
- aratam cu se intocmeste un CV si o scrisoare de prezentare;

- demonstram concret cum se identifica un loc de munca vacant (dar cautarea el o realizeaza);
- exemplificam si sa simulam diferite situatii permergatoare angajarii;
- amintim care sunt comportamentele dezirabile la locul de munca
- enumeram prioritati angajatorului (dar el decide daca ale sale sunt mai importante).

Cele mai multe persoane, cand sunt in fata unei intrebari referitoare la ce le-ar placea sa faca, se rezuma la lucruri cotidiene, la aspecte relativ nesemnificative ale vietii lor.

Principalele categorii de probleme care fac dificila luarea unei decizii sau chiar fac imposibila o hotarare cu privire la cariera sunt urmatoarele:

- lipsa de informatii sau analiza superficiala a informatiilor;
- lipsa de incredere in sine;
- lipsa capacitatii de intelegere a sinelui si fenomenelor specifice pietei muncii;
- excesiva dependenta de alte persoane;
- conflicte interne;
- indisciplina in aplicarea planului;
- imaturitatea psihologica pentru a opera alegeri;
- lipsa capacitatii de a corobora datele si a gasii alternative (**Herr, Cramer**, 1974).

Dupa **Fornier**, exista urmatoarele categorii de structuri cauzale ale deciziei cu privire la alegerea carierei:

- indecizia datorata nedezvoltarii: momentul luarii deciziei este prea timpuriu fata de maturitatea necesara pentru alegerea carierei;
- indecizia generalizata: incapacitatea de a lua decizii in ciuda atingerii maturitatii;
- anxietatea decizionala: o stare emotionala cu o polaritate negativa legata de conjuncturi ce implica alegeri;
- indecizia datorata lipsei de informatii;
- indecizia datorata necunoasterii metodei de a lua o decizie rationala, motivata;
- indecizia datorata obstacolelor/cauzelor externe;
- indecizia datorata anticiparii pesimiste a consecintelor unei optiuni sau capacitatii personale de a o pune in practica;
- indecizia datorata unei slabe motivatii pentru munca.

Actul alegerii scolar-profesionale poate induce anumite stari de conflict ce rezida in:

- distanta intre aspiratiile si resursele individuale;
- oferta de formare mai redusa ori inexistententa a institutiilor educative;
- oferta redusa a pietei fortei de munca;
- situatiile de discriminare;
- tipul de formare furnizat de scoala si cerintele angajatorilor.

BIBLIOGRAFIE:

Jigau, Mihai (2002), *Consilierea carierei*, Editura Sigma, Bucuresti

Esecul scolar - partea a II-a - (partea I a fost publicata in nr. 8 al Revistei AEPADO)

MURARIU Cristina
Consilier scolar
Liceul Pedagogic, „C. D. LOGA”, Caransebes

III. ANALIZA EFECTELOR ACESTEI SITUATII ASUPRA CLASEI SI A ELEVILOR SAI

Esecul scolar are numeroase efecte nefavorabile pentru mai multe grupuri. Nerezolvarea acestei duce la situatii nefavorabile care necesita interventie de specialitate.

Efectele esecului scolar se fac resimtite asupra:

ASUPRA ELEVILOR:

- risc de abandon scolar;

- creșterea gradului de violență între copii;
- nu au modele culturale și nici nu-și pot forma unele modele culturale eficiente social;
- delincvență, comportament deviant;
- riscul de a deveni copii ai străzii;
- potențialii cerșetori;
- creșterea analfabetismului;
- exploatarea copiilor prin muncă.

COMUNITATII

- creșterea numărului de delincvenți și cerșetori;
- insecuritatea comunității în condițiile măririi numărului de delincvenți și posibili infractori;
- dezorganizarea vieții familiale și creșterea fenomenului violenței domestice;
- creșterea numărului de săraci și a persoanelor defavorizate;
- creșterea numărului de copii instituționalizați în funcție de diferite deficiențe fizice și psihice;
- lipsa inițiativei la nivel comunitar datorită nivelului cultural scăzut;
- formarea unui mediu nefavorabil progresului.

SOCIETATII

- scăderea nivelului de trai;
- scăderea calității vieții;
- zone cu dezvoltare economică scăzută;
- creșterea numărului viitorilor asistați social;
- analfabetismul ridicat care încetinește procesul de dezvoltare;
- sursa statarnică de săracie;
- rata crescută a violenței domestice.

IV. SUGESTII PENTRU PREVENIREA ȘI ÎNLĂTURAREA ACESTEI PROBLEME. PREZENTAREA UNOR VARIANTE STRATEGICE DE ACȚIUNE ÎN SITUAȚIA RESPECTIVĂ

IV. 1. ACTIVITĂȚI DE PREINTAMPINARE A EȘECULUI ȘCOLAR

Activitatea de preintampinare a eșecului școlar este extrem de complexă. În realizarea ei este necesară o coordonare eficientă a tuturor factorilor educaționali în care, desigur, școala și familia dețin prioritatea. Și, pentru ca școala să-și îndeplinească menirea ei, trebuie să fie slujită de oameni nu numai cu o temeinică pregătire științifică și psiho-pedagogică, ci și dornici să aplice în practică cunoștințele profesionale. În acest scop se propune:

Pentru elevi:

Obiective:

- Creșterea încrederii în sine a copilului prin îmbunătățirea imaginii de sine;
- Stimularea motivației copilului pentru învățare.

Acțiuni:

- Întâlniri între elevi de clase, niveluri diferite în vederea împărtășirii din experiența privind modalitățile și condițiile de învățare în familie (trimestrial);
- Realizarea unui program de consultanță cu elevii ce dovedesc lacune în cunoaștere (săptămânal);
- Dezbateri pe tema „Succesul școlar asigură reușita în viață?” (trimestrial).

Pentru părinți:

Obiective:

- Sensibilizarea familiei în privința relației cu școala;
- Ridicarea standardului de civism al familiei din circumscripția școlară.

Acțiuni:

- Inițierea unui curs de educație a părinților cu copii-problema (trimestrial);
- Oferirea unui plus de competență psiho-pedagogică prin consiliere permanentă în cadrul Cabinetului interscolar de asistență psiho-pedagogică (permanent);
- Întâlniri cu medici și psihiatri pe tema: „Modificări fizice și psihice în viața copilului” (trimestrial);

- Dezbateri in colectivele de parinti pe clase cu tema „Familia – o institutie cu rol fundamental in viata copilului”.

Pentru profesori:

Obiective:

- Cunoasterea psiho-comportamentala a preadolescentului.

Actiuni:

- Modalitati de cunoastere psiho-pedagogica a puberului.
- Schimb de experienta intre cadrele didactice pe tema „Empatia si relatia profesor – elev”;
- Dezbateri pe marginea cercetarii privind cauzele favorizante ale esecului scolar;
- Intensificarea vizitelor la domiciliul elevilor.

IV. 2. IMBUNATATIREA REZULTATELOR SCOLARE ALE ELEVILOR

a) Activitate scolara:

- Camera de meditatie dotata cu toate rechizitele necesare bunei desfasurarii a activitati educative de recuperare a elevilor aflati in risc de esec scolar;
- Cadrele didactice vor ajuta elevii la rezolvarea unor teme ce prezinta dificultate pentru elevi. Principala activitate va fi cea de alfabetizare a copiilor. Se va pune accent pe activitatile sub forma de joc prin care copiii vor fi invatati sa scrie corect, sa citeasca si sa rezolve operatii matematice. Se va tine cont de cerintele programelor scolare. Aceste activitati se desfasoara in primele 3 luni de la inceputul scolii, timp in care vor fi invatati sa invete si singuri.
- Elevii vor rezolva activitati individuale de citire, scriere, rezolvare de exercitii si vor fi verificati. Aceste activitati se vor desfasura dupa 3 luni de scoala, dupa ce elevii si-au insusit capacitatea de a invata singuri. Elevii vor fi incurajati sa incerce cerinte educative mai complicate fara sa primeasca explicatii pentru a se depista capacitatea fiecaruia de a recepta informatia. Se constata astfel si progresul pe care l-a facut fiecare elev in parte. Copiii vor fi incurajati pentru fiecare mic progres pe care il au.
- Se vor organiza activitati de invatare in perechi. Vor fi organizate grupuri de cate 2 elevi (amandoi din aceeasi clasa) care vor invata impreuna si isi vor face temele tot impreuna; vor fi alesi in functie de materiile care le plac mai mult, unuia sa-i placa matematica, celuilalt limba romana. Isi vor explica reciproc temele educatorul intervenind doar acolo unde elevii intampina greutati in rezolvarea cerintelor. Pentru a intelege mai bine modalitatea de lucru educatorii vor interpreta un joc de rol prin care sa simuleze ce trebuie sa faca fiecare elev.
- Cadrele didactice vor oferi meditatie la toate materiilor cu urmarirea programei scolare, folosirea cat mai multor materiale didactice, a exemplelor pentru formarea gandirii logice a copiilor. Aceste meditatie vor fi acordate elevilor care dupa cele 3 luni de pregatire in grup nu se descurca singuri in rezolvarea temelor pentru acasa.
- Se vor organiza jocuri didactice cu rol instructiv – educativ pentru a stimula increderea in sine a elevilor, pentru a-i pune in situatii reale din viata cotidiana si sa invete cum sa faca fata situatiilor neprevazute. Fiecare copil va lua parte la joc ca observator, apoi ca participant. Pentru a fi incurajati copiii timizi vor participa si educatorii la activitatile de joc facand daca este cazul echipa cu acestia. In stabilire regulilor elevii vor fi cei care vor decide, dar coordonati de catre educatori.
- Pentru cei cu dificultati foarte mari de invatare se vor aplica activitati diferite. Cerintele educative trebuie sa fie la nivelul lor de intelegere, iar daca nu reusesc sa faca progrese se vor aplica modalitati diferite de lucru care sa-i atraga pe copii. Spre exemplu literele se pot invata prin folosirea desenelor si implicarea copiilor in realizarea lor.

b) Dezbateri

Periodic se vor organiza dezbateri pe diferite teme pentru imbunatatirea comportamentului elevilor. In medie se vor discuta 2 teme in fiecare luna. La aceste dezbateri vor participa fie doar copiii atunci cand vor fi teme de informare, fie si parintii alaturi de alti invitati.

Temele discutate vor avea in vedere: norme de comportare in familie si societate, activitati artistice, participarea copiilor la diferite competitii sportive, educatia religioasa ca o modalitate in plus de a-i ajuta pe copii sa-si insuseasca valorile morale promovate de societate, educatia sanitara pentru dezvoltarea fizica cat mai buna.

- Igiena corporala si individuala. Se va invita doctorul satului care va prezenta cat este de important sa se respecte regulile de igiena pentru a avea o minte si un corp sanatos. Se vor prezenta casete video despre igiena, si apoi se vor practica jocuri de rol prin care copiii sunt solicitati sa execute diferite activitati de igiena corporala ca: spalatul pe maini, spalatul pe dinti etc.; aceste activitati sunt organizate si cu ajutorul autoritatilor locale, in acest sens doctorul va face informari pe aceasta tema la care vor fi invitati si parintii.
- Alimentatia copiilor corecta va fi o dezbatere deschisa cu parintii. Se va organiza si un mic concurs CEA MAI GUSTOASA PRAJITURA. Mamicile sunt invitate sa aduca prajituri gatite de ele. Copiii vor forma juriul si vor stabili care este prajitura cea mai gustoasa si deci cea castigatoare.
- Norme de comportament in familie si societate. Copiii vor fi invatati reguli elementare de comportare in societate, cum ar fi salutul, reguli de comportare in institutii sau pe strada, la scoala; se pune accent pe modul de comportare civilizata in incinta scolii. Prin joc elevii sunt incurajati sa arate cum se comporta in familie. Daca se sesizeaza manifestari necorespunzatoare elevii sunt corectati si li se explica de ce comportamentul respectiv este gresit.
- Amenajarea si intretinerea unui spatiu de locuit. Se vor prezenta principalele reguli de intretinere a unei camere de locuit sau a celei in care se invata; o data pe saptamana copiii vor participa alaturi de educatori la curatenia in camera de meditatie.
- Sa circulam corect! Elevii vor fi invatati regulile elementare de circulatie si principalele semne folosite pentru pietoni. Se vor realiza jocuri didactice prin care copiii trebuie sa simuleze diferite situatii indicate de semnele de circulatie.
- Protectia mediului. Organizarea de activitati in aer liber pentru constientizarea problemelor de protectie a mediului. Se vor planta flori, pomi; se vor desfasura activitati de colectare a gunoaielor din curtea scolii, din centrul satului. Se vor face afise de catre copii pentru sensibilizarea locuitorilor in acest sens. Se va initia concursul CEL MAI REUSIT AFIS pe grupe de trei copii. Premiul pentru grupa castigatoare va consta in carti oferite fiecarui membru al grupului.
- Dezvoltarea spiritului artistic. In acest sens copiii vor realiza desene pe diferite teme. Cu cele mai reusite desene se vor organiza mini-expozitii pe holul scolii si a primariei. Se va organiza si activitati artistice in aer liber, ca: desene pe asfalt, colectarea de materiale din natura in cadrul unor drumetii prin imprejurimi.
- Sa ne cunoastem bine localitatea! Va fi o prelegere tinuta sub forma unei povestiri de profesorul de istorie despre istoricul comunei si legenda numelui.
- Drepturile copilului – drepturi fundamentale : se vor prezenta o parte din drepturile copilului si principalele organisme internationale care au ca activitate dominanta protectia copilului.

c) Imbunatatirea activitatilor extrascolare ale elevilor

- Organizare unor excursii in orasele din apropiere de catre educatori prin incheierea unui contract de colaborare cu o firma de maxi-taxi.
- Vizitarea punctelor celor mai importante ale oraselor.
- Vizionarea unor piese de teatru.
- Excursii in diferite locuri ale tarii. In acest sens se incheie un contract de colaborare cu o firma de profil din lasi.
- Se vor organiza mini - spectacole in caminul cultural in care actori sa fie atat copiii inclusi in proiect, cat si din afara acestuia, invitati fiind parintii copiilor, partenerii, colaboratorii, comunitatea locala.
- Organizarea de concursuri scolare de catre educatorii clubului, competitii sportive si intre clase si scolii.
- Expozitii cu lucrarile cele mai reusite ale copiilor.
- Manifestari festive cu ocazia zilelor de nastere si a onomasticilor.
- Organizarea de spectacole cu ocazia sarbatorilor de iarna si a altor sarbatori.

d) Cresterea stimei de sine a parintilor si ameliorarea potentialului educativ al acestora

Parintii vor fi constientizati asupra rolului important al scolii in conditiile actuale pe care le impune societatea prin activitati desfasurate de catre educatori si asistentul social.

- Se vor desfasura intalniri regulate cu parintii la inceputul fiecarei saptamani in care parintii vor fi indrumati cum sa isi ajute copiii la lectii.
- Se va urmari cultivarea la parinti a unor obisnuite educative noi, cursuri speciale pentru parinti unde acestia vor fi invatati cum sa isi ajute copiii in diferite situatii si li se va explica cat este de traumatizant pentru

copil un comportament abuziv din partea lor. Li se va explica ce inseamna neglijarea si abuzul asupra copilului si consecintele nefaste pe care le au asupra dezvoltarii normale a acestuia. Cursurile vor fi tinute de asistentul social in cadrul intalnirilor din fiecare saptamana.

- Se vor organiza sedinte de consiliere in grup pentru parinti prin care se va urmari constientizarea acestora asupra rolului fundamental al scolii in formarea copilului; vor fi invitati parintii copiilor care invata bine; consilierea se va baza pe putere exemplului pozitiv din comunitate.
- Monitorizarea rolului parintelui in educatia scolara a copilului prin vizite la domiciliu, observarea parintilor in activitati in centru. Asistentul social va face vizite anuntate si neanuntate la domiciliu pentru a observa daca parintii isi asuma rolul educativ. Se va urmari si activitatea desfasurata in cadrul clubului cu ocazia activitatilor comune vizandu-se gradul de implicare a acestora. In cazul in care parintii nu participa in mod corespunzator la educarea copiilor, asistentul social va organiza sedinte de consiliere in care se vor discuta aceste aspecte si se vor lua solutii comune.
- Se va asigura legatura cu scoala prin informarea parintilor asupra evolutiei copilului organizandu-se sedinte cu parintii la care sunt invitati si invatatorii copiilor. Se vor prezenta punctele tari si cele slabe ale fiecarui copil si se vor gasi modalitati de transformare a acestora din urma din negative in pozitive.
- Jocuri de rol parinti - copii pentru intelegerea nevoilor reciproce. Aceste jocuri vor fi folosite in cadrul sedintelor de consiliere familiala organizate la inceputul programului si vor fi coordonate de asistentul social.
- Buna interactiune intre parinti si copii prin organizarea de activitati de grup la care sa participe si parintii. Parintii vor fi cooptati sa ofere ajutor in confectionarea costumatiilor pentru spectacole alaturi de copii.
- Asigurarea interactiunii intre familiile copiilor beneficiari si parintii celorlalti copii pentru a evita eventualele nemulumiri din partea celor care nu sunt inclusi in proiect prin participarea tuturor la diferite dezbateri, competitii sportive.
- Consilierea psihologica a copilului si a familiei. Consilierea se va realiza la inceput individual, adica cu fiecare familie in parte pentru a i se explica importanta derularii proiectului si a participarii copilului si a parintilor cand sunt solicitati, iar apoi se va trece la consilierea de grup prin jocuri de rol si discutii.
- Tratarea copiilor se va face atat individual cat si in grup, fiecare copil va fi ascultat si incurajat sa-si spuna punctul de vedere, sa comunice, sa interrelacioneze. Vor fi organizate jocuri de grup atat de catre asistentul social in cadrul sedintelor de consiliere, cat si de educatori in cadrul jocurilor din timpul zilei cu implicarea tuturor copiilor. Prin jocurile realizate de catre educatori copiii isi vor dezvolta spiritul de echipa, spiritul competitiv, vor relationa mai bine unul cu celalalt.

IV. 3. ASISTENTA SI CONSILIEREA PSIHOLOGICA A COPILULUI

Scopul fundamental al consilierii psihologice a copilului este functionarea psihosociala optima a acestuia. Si acest scop se realizeaza prin parcurgerea unor obiective

- promovarea sanatatii si a starii de bine;
- dezvoltare personala si preventie a dispozitiei afective negative, a neincrederii in sine, a comportamentelor de risc, a conflictelor interpersonale, etc

Cel care va ajuta la dezvoltarea armonioasa a copilului prin aplicarea unor strategii de interventie cognitiva, motivationala, emotionala si comportamentala atat la nivel individual cat si de grup este psihologul.

Pachetul de servicii psihologice cuprinde:

- Evaluarea psihodiagnostica;
- Consiliere psihologica si interventie terapeutica;
- Asistenta psihologica specializata.

Ce stim despre genocidul din Darfur?

OPRICA Ruxandra

Studenta

Universitatea Transilvania, Facultatea de Litere, Brasov
membra STAND, Students Taking Action Now: Darfur

Zilele noastre incep sa se sfarseasca din ziua in care devenim nepasatori fata de lucrurilor care conteaza” - Martin Luther King Jr.

“**Genocidul**” este o exterminare intentionata a unei comunitati nationale, entice, rasiale sau religioase, constituind o crima impotriva umanitatii. Pe scurt, executarea in masa a unei comunitati entice, definitie data de *Conventia pentru Prevenirea si Pedepsirea Crimelor Genocidului* din 1948.

Ca cetateni “globali” ar trebui sa fim interesati de faptul ca sute, mii si milioane de oameni mor datorita unui dezastru produs chiar de fiinta umana. Aceasta mentalitate ar trebui sa fie regasita in fiecare dintre noi, in principiile noastre etice si morale. Autoritatile au spus ca nu vor mai lasa asa ceva sa se intample...si totusi in ziua de azi Natiunile Unite, sefi de state si oameni de rand isi intorc privirile de la aceasta criza umanitara. Fara motive politice implicate, politicienii nu au facut nimic de-a lungul timpului, prea putin poate sau prea tarziu.

Cele 6 exemple importante de genocid din trecut sunt:

- Armenia : 800,000–1,000,000 morti (1915–1917)
- Holocaust: 6,000,000 evrei ; 5,000,000 Polonezi, Comunisti si alti “nedoriti” (1938–1945)
- Cambogia: 2,000,000 morti (1975–1978)
- Bosnia: 200,000 morti (1992–1995)
- Rwanda: 800,000 morti (6 Aprilie- mijlocul lui Iulie 1994)
- Darfur: 400,000 + morti (2003 - prezent)

Darfur este o regiune in Sudan, aproape de marimea statului Texas. In ciuda climatului semi-arid, oamenii din Darfur au gasit metode ingenioase de supravietuire. Din 2003, forte armate ale guvernului sudanez (“Janjaweed”) au pornit un conflict armat cu grupurile rebele, *Armata de Eliberare Sudaneza* si *Miscarea pentru Dreptate si Egalitate*. Implicata in miscarea impotriva rebelilor, armata guvernului a pornit o campanie de “inlaturare etnica” avand ca tinta cetatenii statului care fac parte din aceeasi grupare rasiala ca si rebelii.

Sute de sate au fost distruse de aceasta armata, iar in septembrie 2007 s-a confirmat numarul mortilor la 400.000, refugiati la 2,5 milioane, dintre care mai multi de 200.000 s-au deplasat spre tara vecina, Ciad, unde traiesc in taberele pentru refugiati ale diferitelor organizatii umanitare. Conflictul a distrus economia locala si comerțul in Darfur. In ziua de azi, situatia se transforma dintr-un conflict intre aliantele rebele si guvern intr-o violenta lupta pentru putere si resurse ce include fortele guvernului cu suportul militei, mai multe grupari rebele si banditii.

Pe 31 Iulie 2006, Consiliul de Securitate al Natiunilor Unite, Uniunea Africana si Sudan au fost de accord ca o forta internationala militara de 26.000 de soldati sa-si desfasoare activitatea de mentinere a pacii in regiunea Darfur. O actiune minunata, cu efecte temporare, de scurta durata.

Una dintre cele mai importante probleme este ca in ultimii trei ani, guvernul Sudanez si-a continuat politica de sustinere a militei entice, planificand si tolerand atacurile asupra cetatenilor, permitand incalcari grave ale legii internationale sa ramana nepedepsite , inclusiv atacurile asupra fortelor Uniunii Africane si a personalului din cadrul agentilor pentru ajutor umanitar. Mii de oameni au nevoie disperata de ajutor si nu se poate ajunge la acestia datorita insecuritatii zonei si blocarea drumului de catre angajatii guvernului- civili sau militari. Guvernul sudanez cumpara si primeste munitie de la cateva tari, printre care China, Rusia si Ucraina. Venitul guvernului a crescut de cand s-a inceput exportul de ulei in 1999, de aceea s-au putut achizitiona diferite materiale pentru razboi.

In ziua de azi sunt mult mai multe articole despre celebritati decat despre adevarate probleme globale - respectiv conflictele din Africa si sutele de mii morti care au avut loc. Nu este vorba doar despre un conflict etnic, insa ce intelege fiecare prin responsabilitate morala difera. Cu fiecare zi pierduta, cu fiecare zi in care nimic nu este facut in legatura cu acest genocid, valorile noastre sunt incalcate din ce in ce mai mult. Si mii de oameni nevinovati mor in acest timp. Este o datorie, o responsabilitate pentru toti cei din comunitatea internationala, pentru toti cei din acest “sat global”. Oare daca toate acestea s-ar intampla in tara vecina am fi la fel de indiferenti? Ar trebui sa ne indoim de rolul pe care il au Natiunile Unite in lume?

Atat timp cat suntem interesati, informatii se gasesc pentru a putea cunoaste mai bine situatia, actiuni se pot duce la capat de asemenea. Dar, se pare ca daca informatiile nu sunt oferite "pe tava", sau chiar bagate pe gat cum sunt stirile sa zicem, oamenii nu prezinta nici un interes in a se informa. Acest lucru este unul dintre motivele pentru care mass-media nu ofera informatii despre multe probleme internationale. Pur si simplu pentru ca un scandal intre vedete de exemplu vinde mai bine. In final, fiecare hotaraste pentru el, fiecare decide daca trebuie sa faca ceva sau nu, fiecare decide ce cunostinte si evenimente sunt importante. Este o realitate si nimic nu se poate schimba. Dar trebuie macar sa avem datoria de a informa oamenii, de a le prezenta situatiile si problemele de acest gen. Ce vor face mai incolo este decizia lor. Dar fara raspandirea informatiei nu se va putea rezolva nimic, deoarece consider, si poate sunt eu naiva, ca sunt intr-adevar oameni carora le pasa. Oameni care vor sa ajute. Oameni care sunt la curent cu ce se intampla inafara Romaniei, si nu ma refer la romanii din Italia, sau viata lui Britney Spears in SUA. Inchei cu un citat al lui *Martin Luther King Jr.*: "Nu conteaza unde este nedreptate, aceasta este o amenintare catre dreptatea si justitia de pretutindeni... Orice afecteaza pe cineva in mod direct, ne afecteaza pe toti indirect". Vizionarea macar a unui documentar din cele de mai jos, sper ca va face pe cineva sa priveasca lucrurile altfel.

- Pe langa Darfur, alte crime impotriva umanitatii au loc in Congo, Ciad, Uganda si Somalia. (Pentru detalii: www.enoughproject.org)
- Informatii si date de pe site-urile: www.hrw.org, www.savedarfur.org si genocideintervention.net
- Filme si documentare relevante: "Tomorrow is too late", "Darfur Now", "All About Darfur", "The Greatest Silence", "Shooting Dogs", "Hotel Rwanda", "The Devil Came on Horseback", "On Our Watch"

Managementul eficient al instinctivitatii umane – o viata sociala armonioasa

STAN Elena - profesor

Grup Scolar Maneciu, judetul Prahova

De ce viata sociala - in deplinul sens al cuvantului - ii este specifica numai omului dintre toate fiintele existente? Psihanaliza a demonstrat ca la nivelul constiintei actioneaza doi factori fundamentali. Primul este eul dispus intotdeauna sa simplifice pana la anulare suferinta si sa caute placerea. Avand in vedere acest rationament, deducem ca eul este de fapt suma tuturor instinctelor de care dispune omul.

Daca acesta ar fi singurul component al constiintei, atunci omul nu ar mai avea viata sociala! Din fericire supraeul are rolul de a cenzura actiunile sau dezideratele ipotetice ale eului.

Eul si supraeul se afla intr-o permanenta disputa, intr-o disputa constructiva am putea spune. Societatea completeaza actiunea supraeului, exercitand asupra individului o permanenta supracenzura.

Instinctele manifestate in exces, exercitate fara discernamant, genereaza adesea tragedii de talie mondiala! Pare utopic, dar ar fi timpul ca omul sa puna bazele unei noi stiinte si anume „*Managementul instinctelor umane*”.

Lumea a devenit o scena a atentatelor teroriste, a actelor violente si a sinuciderilor. Ne-am modernizat din punct de vedere economic, politic si cultural, dar de ce nu luptam impreuna impotriva barbariei? In zadar trimitem condoleante familiilor victimelor atentatelor teroriste si depunem flori in fata ambasadelor. Pasivitatea este un fel de complicitate! Nu este suficienta impreunasiptire cu victimele, ci actiunea!

O gestionare eficienta a instinctelor ar avea drept roade armonia si echilibrul deplin in viata sociala! Putem demonstra acest lucru observand cum de-a lungul istoriei, au existat dictatori care au manipulat imense multimi de oameni. Este vorba, in principiu de o manipulare a instinctelor!

Hitler a manipulat orgoliul nationalitatii sale. Stiind cat de mandrii sunt germanii, a gasit solutia: „ *sa proclamam superioritatea nemtilor asupra celorlalte state si-i vom putea manipula dupa bunul plac*”.

Ceausescu a exploatat setea de putere si de marire a oamenilor umili. Cei saraci vor sa imparta bunurile celor bogati, sa se situeze pe pozitie de egalitate cu ei. De indata ce au dobandit ceea ce-si doreau si parea irealizabil, au inceput sa-i aduca osanale „conducatorului iubit”. Dar cel umil cand are puterea batjocoreste totul incercand sa se razbune pe destin, pe originea sa, pe suferintele indurate in trecut!

Un alt filtru al instinctelor primare este educatia. Taranul devenit presedinte de C.A.P. exclusiv prin merite politice va fi un sef grosolan si neindurator. Muncitorul ajuns director numai cu studii gimnaziale nu stapaneste arta psihologiei sau a comunicarii.

Intelectualul are prin tinuta sa culturala o predispozitie mult mai dezvoltata in ceea ce priveste integrarea cu succes in viata sociala!

Exista si exceptii care confirma abaterea de la aceasta regula... evident.

Exista doua tipuri de instincte: instincte primare - fundamentale, care definesc orice fiinta si instincte complementare sau derivate, specifice omului. Instinctele primare definesc functiile vitale ale omului de hranire, de reproducere, de adaptare la mediu, asadar ele sunt: instinctul de alimentare, instinctul sexual si instinctul de conservare. Aparent aceste instincte par inofensive, dar putem demonstra, in cazul fiecaruia ca excesul sau lipsa duc la un „caz patologic social”. Aceasta denumire nu este exagerata, ci dovedeste faptul ca o anomalie survenita la un individ integrat social provoaca disfunctii si suferinta intregii societati.

Nu este o gluma, instinctul de alimentatie necontrolat provoaca grave disfunctii. In Casele de Copii lacomia celor mari se rasfrange in mod dureros asupra celor lipsiti de putere. Totul incepe de la personalul pus sa supravegheze bunul mers al lucrurilor. Functionarii isi insusesc o parte din hrana destinata copiilor. In mod logic, ratiile acestora se diminueaza. Aflati in proces de crestere (organismul consuma multa energie pentru a opera transformarile necesare) mancarea devine insuficienta. In aceste conditii cei puternici smulg prin metode mai mult sau mai putin brutale hrana celor mici. Mai devreme sau mai tarziu, copiii proveniti din aceste institutii vor fi integrati social. Nu este exclusiv vina lor ca au deprins un astei de comportament! Nu va fi nici vina acelora care malnutriti vor suferi consecintele, devenind niste oameni debili pentru care societatea va trebui sa investeasca pentru recuperarea lor totala sau partiala. Nu sunt vinovati nici indivizii care au adoptat din necesitate o forma de rapacitate!

Prin instinctul sexual se asigura perpetuarea speciei si individul considera ca si-a indeplinit astfel una dintre menirile fundamentale pe care le are pe acest pamant. Nimic rau in asta, veti zice, dar atunci cand supraeul se dovedeste neputincios, scapata de sub control, aceasta manifestare primara provoaca multa suferinta.

Sunt indivizi care, dupa exercitarea atributiilor sexuale si conceperea unui copil il abandoneaza. Copiii nedoriti devin responsabilitatea noastra, a tuturor. Daca vor fi privati de educatie vor multiplica la nesfarsit numarul celor abandonati. Ne doare sa vedem copii murdari cersind, copii care au fost mutilati pentru a starni mila, auroiaci agresivi, prunci dormind pe betoanele umede si scotocind prin gunoaie dupa o bucata de paine! Atunci de ce nu intreprindem nimic pentru a modela si educa instinctele?

Sub imboldul instinctului, oamenii comit adesea delicta grave. Incestul este sinonim cu crima. Violul cu uciderea spirituala a semenului fiindca uneori victima considera ca demnitatea i-a fost lezata in mod ireversibil. Crima spirituala am spus si nu am depasit limitele bunului simt fiindca, din nefericire, multi nu pot trece peste incest sau viol si aleg sa se sinucida. Constiinta lor este asa de zguduita, incat ordona executia pentru „o vina inchipuita”. Uneori anchetarea unui viol se face in sensul inducerii in subconstientul victimei a unui sentiment de vinovatie. intrebari de tipul : „Nu erati imbracata cam provocator?”, „Nu cumva prin gesturile dumneavoastra l-ati provocat pe agresor?” sunt. incomode pentru psihicul labil sau traumatizat. Aceeasi atitudine o au si rudele agresorului, care incearca din rasputeri sa diminueze responsabilitatea infractorului si sa atribuie un coeficient din faradelege victimei.

Instinctul de conservare reprezinta reuniunea instinctului sexual si instinctul de alimentare, orientata spre o perfecta adaptare la mediu. Tot ceea ce intreprinde omul pentru a supravietui inseamna lupta pentru existenta. Excesul acestui instinct coincide cu vatamarea grava a celui care evolueaza pe aceeasi scena a biosistemului. Carenta sa echivaleaza cu clacarea si cu sinuciderea. Din instinctul de conservare deriva instinctele complementare!

Un derivat periculos este simtul posesiei. Este ilogic faptul ca de de la simple obiecte, bunuri mobile si imobile, omul are cutezanta de a pretinde si exercita dreptul posesiei si asupra semenilor sai. Din sclavagism s-a manifestat aceasta tendinta. Sclavii erau considerati „nelte vorbitoare”, stapanii aveau drept de viata si de moarte asupra lor. Sa nu ne inselam, fenomenul nu a incetat o data cu abolirea sclaviei cum era si firesc. Au urmat robii si vasalii - care la un semn al stapanilor sau seniorilor, le indeplineau dorinte care le lezau constiinta sau demnitatea! Nici epoca moderna nu a inlaturat aceasta pretentie de superioritate a unora. Dictatorii dispun dupa bunul lor plac de supusi. Cei care cad in dizgratie sau se dovedesc inoportuni sunt inlaturati prin genocid. Uzeaza de falsul „drept al posesiei” si sotul sau sotia care-siucid jumatarea infidela.

Cei care sunt posesivi au prostul obicei de a lua decizii in numele altuia. Parintii care conduc despotic vietile copiilor ii anihileaza din punct de vedere moral. In alegerea viitoarei profesii, este gresit sa se impuna o continuare a traditiei, cand copilul nu are chemare pentru exercitarea ei! O zestre de sfaturi moderate este indispensabila fiecaruia dintre noi, dar sa se evite despotismul. Parintele nu-i poate pretinde copilului sa se imbrace asa cum se imbraca el acum 20 de ani, nici nu trebuie sa-i admita extravagantele. In orice domeniu trebuie sa fie moderatie si echilibru.

Extinzand problema, ajungem la concluzia ca si fanaticii religiosi vor sa decida in locul altora. Nu numai ca nu respecta alegerea semenilor (demonstrata), ci le impun propria modalitate de a gandi. Regretabil este ca fanaticul refuza o lupta ideologica pasnica, ci isi alege victima si o suprima. Atatatele religioase sunt un nonsens. Religia este o cale prin care omul cauta sa se apropie de Dumnezeu, nadajduind nemurirea! Cum sa ucizi pe cel care a descoperit o alta cale de a se mantui sau de a-si accepta propria moarte naturala mai usor?

Se cuvine sa apreciem faptul ca de-a lungul istoriei s-a exercitat si un management deficient al instinctivitatii umane, in special in regimurile totalitare si-n comunism.

Aristotel este primul ganditor din istoria omenirii care a realizat ca managementul eficient al propriilor instincte asigura o viata echilibrata, iar prin extensie, fericita! Expunerile sale sunt pe cat de simple, pe atat de geniale! El considera ca atat excesul, dar si lipsa unui instinct sunt daunatoare.

Pe o axa a instinctelor se pot stabili coordonatele: +& ar putea însemna excesul, -& lipsa; iar calea de mijloc sau punctul o a fost numita virtute sau cumpatare!

Este rational faptul ca defectele si calitatile umane nu sunt prezentate separat, ca fiind elemente pure, ci pe aceeasi axa a instinctivitatii umane. Un tablou al virtutiilor, util oricarui individ dispus sa se autoperfectioneze a fost alcatuit de Aristotel si poate fi considerat prima analiza rudimentara de nevoi care ii lipsesc amenintarile si oportunitatile deductibile.

Filosoful castiga increderea si pentru atitudinea umila, modesta, fata de cunoastere: el nu pozeaza in atotstiutor, ci marturiseste simplu ca exista notiuni pentru care nu a gasit termenul potrivit, sau chiar daca acesta exista, el nu-l cunoaste!

Iata elementele ordonate in tabloul virtutiilor lui Aristotel:

-&	o	+&
IMPASIBILITATE	BLANDETE	MANIE
LASITATE	CURAJ	TEMERITATE
TIMIDITATE	MODESTIE	OBRAZNICIE
INSENSIBILITATE	CUMPARARE	DESFRAU
ZGARCENIE	GENEROZITATE	RISIPA
URA	PURTARE VIRTUOASA	FARA NUME
PIERDERE	JUSTITIE	PROFIT
DUSMANIE	PRIETENIE	LINGUSIRE
SERVIABILITATE	DEMNITATE	EGOISM
MOLICIUNE	RABDARE	GROSOLANIE
JOSNICIE	MARINIMIE	VANITATE
NAIVITATE	PRUDENTA	INSELACIUNE

Solutiile acestui tablou sunt magnifice! Atat cel manios, cat si cel impasibil trebuie sa se deplaseze spre punctul o, spre blandete, pentru a se salva! La mijlocul axei se afla echilibrul.

Acest tablou usureaza munca psihologilor, a psihiatrilor sau a pedagogilor! Lipseste setul de masuri prescrise unei deficiente in sens negativ, sau superpozitiv! Pentru ca tratamentul descris sa fie eficient, grupele de indivizi trebuie sa fie omogene, deoarece se va induce deplasarea lor intr-un singur sens! Plecand de la rationamentul lui Aristotel conform caruia: *"caracterul este izvorul vietii din care izvorasc actiunile individuale, consider ca un om nu trebuie apreciat dupa pozitia sociala sau puterea financiara, ci dupa capacitatea de a renaste din propria cenusa, de a-si continua indatoririle dupa ce a fost aproape zdrobit!"*

Dincolo de trusele formularii ideilor, o inteligenta colosala se ascunde in samburele comparatiilor facute de marele filosof: *"Fiinta care gandeste este mai inalta decat aceea care nu gandeste si cea insufletita mai inalta decat cea neinsufletita!"*. Un cersetor aflat in deplinatatea facultatilor mintale valoreaza mai mult decat un suveran nebun; iar un taran viu este mai valoros decat un savant trecut in lumea umbrelor! Oricine este viu mai are inca o sansa exceptionala de a se realiza!

Parcurgand „Manualul lui EPICTET”, managementul eficient al instinctelor si resurselor incepe cu stabilirea limitelor clare de proprietate: *"ce este al nostru si ce nu este. Peste parerea, vointa si aversiunea ta, tu esti mare! Peste corpul, averea, faima si rangul tau nu ai nicio putere!"*

Nu poti manageria ceea ce nu iti apartine!

Dramatismul existential al omului este generat de confuzii regretabile: *"De vei confunda sfera libertatii cu a necesitatii, sau sfera suveranitatii tale cu a fatalitatii universale, sa stii ca mergi de-a dreptul la ciocniri, amaraciuni si nenorociri inevitabile si, deci, la conflicte si cu omenirea si cu Dumnezeu!"*

Bibliografie:

1) "Antologie Filosofica/Filosofi Straini" - Editura Universal Dalsi, 1995, autori N.Bagdasar, Virgil Bogdan, C.Nartz

2) "Psihanaliza", Sigmund Freud

3) "100 de personalitati din toate timpurile care au influentat evolutia omenirii", Michael H.Hart, Editura Lider/Sirius, Bucuresti, 2004

UN VIS... DE APRIL... DE AIEVEA...

VANTIU Adrian Calin
consilier psihologic

...Sa visez? Trebuie totusi, nu am alta varianta. Se pare ca pentru indivizi ca mine, nu exista alt drum, alta salvare, desi...; eternul desi! A face din propria ta sistere, propria ta emanatie umana, propria durere a existentei si a visarii tale o tema de meditatie pentru altii, a o rascoli la nesfarsit, asemeni unei chingi infierate in suflet, pentru a-l gasi un sens, o explicatie, poate – din cand in cand – o salvare, a fi obiect experimental pentru semenii tai, dar si berbecele ce izbeste

neconținut poarta către tine însuți, uneori singur, în zidul de ignoranță, agresivitate, orbire, alții – tot singur, dar – înconjurat de stafiile celor din jur, în impenetrabilitatea inconstienței, zambetului comandat, sunetului în "flaut de inger" ... - iată ce înțeleg eu prin a visa. Azi. Maine. Oricând.

Ce înseamnă visul pentru mine? Să n-ai nici măcar o unică clipă de liniște și calm, să plângi o dată pentru tine și de mii de ori pentru ceilalți, să fii memorie necrutătoare, dar și umăr pe care să lași toți lași, neajutoratii, suferinzii, învinșii ori falșii victorioși să-și verse suferințele, gândurile, propriile vise... Să mergi, uneori singur, doar fiindcă așa trebuie – și, nu neapărat pentru că tanjești după solitudine -, pe carările pline de spini, să crezi în om chiar și atunci când el te umilește, când îți pune sub semnul întrebării valorile, aerul, zambetul, sinceritatea, bataile inimii, visele tale... Să crezi în dreptatea ta, care ție, ca simplu om, nu-ți va folosi în nici un fel atunci când toți cei lași, neajutorati, suferinzi, învinși ori falși victorioși – ce, odată te-au avut drept scut – te vor renega. Te vor denigra. Vor refuza să recunoască prezenta ta: ai fost doar un vis!

Și, totuși...

Și, totuși, pentru mine, cel puțin, visul este antidotul resemnării, șansa de a-mi trăi zilele până la capăt, de a înfrunța, vădând, cu ochii deschiși, propria-mi existență, îngrozitoarea existență care, asemenea deserturilor, înaintează încet, calm și acaparator, transformând mintile, metamorfozând sufletele și aspirațiile, în vise de tăcere și uniformitate, anulând treptat orice palpăire de viață reală, anihilând orice scântei de creativitate ori de refulare spirituală autentică. Practic, prinuciderea visului, îmiucid însuși existența mea...

Continui visul, mă încapățanez să mă cramponez de senzația ce ți-o încumba starea visului. De ce? Pentru că altfel nu am cum mă opune, mă apăra în fața spaimei, a singurătății – nu știu să-mi vindec altfel frica de vis, frica de viață, frica de noapte, frica de lumină... Nu am găsit nici o altă soluție în măsură să-mi liniștească spiritul, sufletul, inima, memoria.

Dar, asta este situația! Trebuie să decid; visez trăind sau trăiesc vădând? Nu îmi convine nici una dintre cele două variante! Nu pot să accept alimentarea unei existente prin vise și nici comanda programatică a viselor prin însuși existența mea!

Continui tema de casă a supraviețuirii – a visa visare... Ciudat și absurd exercițiu! Aș prefera să fac orice altceva, numai să nu fiu obligat să-mi reamintesc secvențe obosite – ce nu se mai supun voinței mele – din vise comandate, vise tratate cu ochii deschiși, vise ce de mult nu mai sunt vise... Dar, nu mai stăpânesc nimic. Sunt victima acestei dureri aspre, copleșitoare, care înalță orice cuvinte frumoase, exclude nuanțele, liniștea patologic răvnită, eliberarea de mine însumi, de solitudine, de umilință și care se orientează direct către tinta... visul nicicând visat!

Să visez? Tu îmi propui un "vis de April" – ca și cum ai încerca să aștepți o reacție de optimism, de renaștere, de recunoaștere a propriilor noastre grote ancestrale! Ei, uite, ca visul meu, eternul meu vis, nu este condiționat de respir, ori zambet, ori spații temporale.

Să visez? Aș putea și altfel, fiindcă nu mă obligă nimănui să pun degetul pe rană, să încerc să fac ceea ce foarte mulți nu îndrăznesc, dar nu mă pot socoti liber atât timp cât alții nu sunt, mi-e imposibil să mă abdic de la ceea ce am ajuns să cred, dificilul și alambicatul drum străbătut împotriva visului-realitate al supraviețuirii propriului meu suflet. Probabil că sunt prea subiectiv, însă în momentele de luciditate dureroasă sau de disperare am certitudinea că unii semeni de-ai mei, de-ai noștri, încă nu-și dau seama că a v i s a este echivalentul vietii. A trăi cosmă este tangibil realității

Însă, a renunța la vis, la propria-ți viață, pentru mine, înseamnă, să renunț la ceea ce simt, să renunț la cuvinte, să reneg ca simt ceea ce se află dincolo de cuvinte, să neg muzica și baletul acestor cuvinte – dincolo de propria-mi rațiune care mă îndeamnă la prudență – să nu mai cred în vis...

Continui să visez, fără să mă fiu prudent.

Fiindcă, în fapt, este vorba despre anii mei, despre viața mea. Din această viață, din acești ani, trebuie să scad tot ceea ce – eufemistic se numește – așteptare, speranță, teamă, răbdare, și tot ceea ce m-a împiedicat să spun ceea ce cred...adevarul meu, visele mele...

(10 aprilie 2003, Cluj Napoca)

REDACTIA AEPADO

Redactor-Sef: Catalin UNGURASU

Redactor-Sef Adjunct: Laurentia Mariana MEREUTA

Dacă doriți să publicați un articol în noul număr al Revistei AEPADO,
vă rugăm să ne trimiteți un CV și titlul articolului dvs.

(cu o foarte succintă prezentare a conținutului articolului)

la revista.aepado@gmail.com.

Vă așteptăm!